

Sygn. akt I Ca 318/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Twardowska (spr.)

Sędziowie: SO Krzysztof Nowaczyński

SR del. do SO Tomasz Weiert

Protokolant: st. sekr. sąd. Danuta Gołębiewska

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2014 r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa W. M.

przeciwko (...)

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Iławie

z dnia 5 sierpnia 2014 r. sygn. akt I C 369/14

1. oddała apelację;
2. zasądza od powoda W. M. na rzecz pozwanego (...) kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

Sygn. akt I Ca 318/14

UZASADNIENIE

Powód W. M. wniósł przeciwko pozwanemu (...) powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego – wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Iławie z dnia 9 września 2013 r. w sprawie I C (...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 23 grudnia 2013 r. oraz o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu powód wskazał, iż zamieszkując w I. przy ul. (...) dokonał zakupu dekodera do odbioru kodowanych programów telewizyjnych od firmy (...) na okres od 06.06.2002 r. do 6.12.2007 r. Z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania wypowiedział zawartą umowę, czemu firma (...) nie sprzeciwiła się. Ponadto powód, podniósł iż nie było mu nic wiadomo na temat wydanego wyroku zaocznego, bowiem nie otrzymał odpisu pozwu, który najprawdopodobniej został skierowany do miejsca zamieszkania w I..

Pozwany (...) wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, wskazując w uzasadnieniu, iż pozew nie spełnia przesłanek z art. 840 k.p.c.

W piśmie z dnia 20 czerwca 2014r. powód dodatkowo podniósł zarzut przedawnienia roszczenia, braku skutecznego powiadomienia o toczącym się postępowaniu sądowym, nieważności postępowania z uwagi na pozbawienie go możliwości obrony swoich praw.

Wyrokiem z dnia 5 sierpnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Iławie oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Rozstrzygnięcie było wynikiem następujących ustaleń i wynikających z nich wniosków:

Sąd Rejonowy w Iławie wyrokiem zaocznym z dnia 9 września 2014 r. w sprawie I C (...) upr zasądził od W. M. na rzecz (...) S.a.r.1 Luxembourg kwotę 525,90 zł z ustawowymi odsetkami oraz zwrot kosztów procesu w kwocie 227 zł. Wyrok został uznany za prawomocny z dniem 21 listopada 2013 r. Postanowieniem z dnia 19 grudnia 2013 r. Sąd nadał klauzulę wykonalności przedmiotowemu wyrokowi. Na podstawie wniosku o wszczęcie egzekucji z dnia 28 stycznia 2014 r. złożonego przez pozwanego do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w I.M. G. zostało wszczęte w oparciu o wyżej określony tytuł wykonawczy postępowanie egzekucyjne w stosunku do W. M..

Sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z treścią art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

Sąd Rejonowy podkreślił, że w przedmiotowej sprawie niewątpliwym jest, iż tytuł egzekucyjny stanowi wyrok sądowy, któremu przysługuje przymiot prawomocności, zatem brak jest podstaw do zastosowania przepisu art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. Odnośnie drugiej z wymienionych przesłanek Sąd pierwszej instancji wskazał, że powód pierwotnie w treści pozwu powoływał się na to, iż wskutek zmiany miejsca zamieszkania wypowiedział firmie (...) umowę, jednak nie przedstawił na tę okoliczność żadnego dowodu, zaś (...) S.A w W. pismem z dnia 30 maja 2014 r. wskazał, iż powód nie składał oświadczenia o wypowiedzeniu umowy abonenckiej, jak również nie informował o zmianie miejsca zamieszkania. W tym stanie rzeczy uznano, że nie ma w związku z tym jakichkolwiek podstaw (z uwagi na brak dowodów) do przyjęcia, iż powód w sposób skuteczny rozwiązał umowę (...) S.A.

W ocenie Sądu Rejonowego nie mieścił się w przesłankach warunkujących pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego podniesiony przez powoda zarzut, według którego doszło do naruszenia jego prawa do obrony w postępowaniu toczącym się przed Sądem Rejonowym w Iławie w sprawie I C (...) upr z uwagi na brak skutecznego zawiadomienia o rozprawie, co skutkowało nieważnością postępowania. Sąd pierwszej instancji podkreślił, iż artykuł 840 § 1 pkt 2 k.p.c. stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. Na podstawie regulacji materialno-prawnych w literaturze rozróżnia się zdarzenia zależne od woli stron (np. spełnienie świadczenia, potrącenie) oraz niezależne od woli stron (m.in. przedawnienie roszczenia, niemożność świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie odpowiada). Omawiany przepis w odniesieniu do orzeczeń sądowych wprowadza prekluzję co do zdarzeń zaszłych przed zamknięciem rozprawy, a zatem zanim jeszcze takie orzeczenie formalnie zostało wydane. Przykładowo jeżeli pozwany w toku postępowania rozpoznawczego nie podniósł zarzutu przedawnienia (które już wówczas nastąpiło), to na okoliczność tę nie może się powoływać w uzasadnieniu powództwa opozycyjnego. Uwzględniając powyższe Sąd pierwszej instancji wskazał, że powód w piśmie uzupełniającym powołuje się na zarzut przedawnienia, jednakże zarzut ten istniał już w trakcie postępowania toczącego się przed Sądem w sprawie I C (...) upr i winien być podniesiony w

tym postępowaniu. W związku z powyższym powództwo oddalono w całości. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

W apelacji powód W. M. zaskarżył powyższy wyrok w całości, zarzucając mu naruszenie przepisu prawa materialnego, to jest art. 117 k.c., naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c., art. 379 pkt 5 k.p.c. oraz art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Wskazując na powyższe powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie żądania pozwu, a nadto zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania za obie instancje. W uzasadnieniu wskazał, że w postępowaniu sądowym pozbawiono go możliwości obrony praw. Zdaniem skarżącego Sąd nie powinien przystępować do merytorycznego rozpoznania sprawy, gdyż zasza nieważność postępowania, którą należy uwzględnić z urzędu w każdym stanie sprawy. Jednocześnie skarżący podkreślił, że oczywistym jest, że gdyby nie został pozbawiony możliwości obrony praw, to zarzut przedawnienia złożyłby już na etapie postępowania rozpoznawczego w sprawie o sygn. I C (...).

W odpowiedzi na apelację pozwany (...) wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda kosztów procesu za drugą instancję.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda była bezzasadna. Dokonane przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne i wyprowadzone na ich podstawie wnioski są trafne, wobec czego należało przyjąć je za własne bez potrzeby ponownego ich przedstawiania w niniejszym uzasadnieniu. Odnieść należało się jedynie do tych ustaleń i ocen, które zostały zakwestionowane w apelacji.

Wbrew stanowisku skarżącego Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowej wykładni art. 840 § 1 k.p.c., a w szczególności jego punktu 2 i prawidłowo przyjął, że w niniejszej sprawie brak było przesłanek uprawniających dłużnika do żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego. Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, jeżeli po zamknięciu rozprawy nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. Z brzmienia tej normy wynika, że powództwo o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego stanowi jedną z form merytorycznej obrony dłużnika przed egzekucją, ale nie służy ponownemu merytorycznemu rozpoznaniu sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem. Dlatego podstawą powództwa opozycyjnego z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. mogą być jedynie takie zarzuty, których powołanie nie było możliwe w postępowaniu, w którym doszło do wydania tytułu egzekucyjnego. Trzeba przy okazji podkreślić, że przeciwko możliwości ponownego analizowania okoliczności, podlegających zbadaniu w postępowaniu rozpoznawczym, przemawia także fakt, iż orzeczenie sądowe, które stanowi podstawę tytułu wykonawczego korzysta z powagi rzeczy osądzonej (porównaj: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 września 2013 r., sygn. I ACa 473/13, Lex nr 1383499 i przywołane w nim orzecznictwo).

Wszystkie podniesione wyżej argumenty miał na uwadze Sąd pierwszej instancji, prawidłowo uznając, że w niniejszej sprawie niedopuszczalne było rozpatrywanie podnoszonego przez powoda zarzutu nieważności postępowania z powodu pozbawienia go możliwości obrony swych praw. Słusznie przyjęto, że fakt nieskutecznego doręczenia korespondencji sądowej w sprawie o sygnaturze I C (...) upr mógł być podstawą podjęcia środków obrony w sprawie, w której dopuszczono się takich uchybień. Omawiany zarzut związany był z postępowaniem, w której zapadł przeciwko powodowi wyrok zaoczny, stąd nie mógł być podstawą żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego.

Zasadnie Sąd pierwszej instancji uznał, że również zarzut przedawnienia roszczenia powinien być przez powoda podniesiony i zbadany w postępowaniu rozpoznawczym w sprawie, w której został wydany tytuł egzekucyjny. W toku niniejszego postępowania powód mógłby co najwyżej wykazywać, że już po uprawomocnieniu się wyroku zaocznego objęte tym orzeczeniem roszczenie uległo przedawnieniu, ale takiego zarzutu w niniejszym postępowaniu nie podnosił. W piśmie z dnia 20 czerwca 2014 r. powód wskazał jedynie, że roszczenie, z którym wstąpił wierzyciel w sprawie Sądu Rejonowego w Iławie o sygn. akt I C (...) upr stało się wymagalne w 2007 roku, a skoro wynikało ono z prowadzonej działalności gospodarczej, to podlegało trzyletniemu terminowi przedawnienia. Niewątpliwie

powód mógł podnieść zarzut przedawnienia tego roszczenia w postępowaniu rozpoznawczym, bowiem wyrok zaoczny wydano dopiero w dniu 9 września 2013 r. Ponadto podniesienie tego zarzutu w piśmie procesowym było spóźnione także w postępowaniu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności zgodnie z dyspozycją art. 843 § 3 k.p.c., gdyż w pozwie powód powinien przytoczyć wszystkie zarzuty, jakie w tym czasie mógł zgłosić, pod rygorem utraty prawa korzystania z nich w dalszym postępowaniu.

Podkreślić jeszcze raz należy, że Sąd rozpoznający powództwo oparte na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. jest bezwzględnie związany wyrokiem wydanym w sprawie między wierzycielem a dłużnikiem co do ustalonego w sentencji obowiązku świadczenia. Z tego względu – przy orzekaniu – uwzględnia wyłącznie zdarzenia, które nastąpiły po wydaniu tego wyroku. Na tego rodzaju zdarzenia skarżący się nie powoływał. W konsekwencji powyższych rozważań należy przyjąć, że nie doszło do zarzucanego w apelacji naruszenia art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Bezzasadne były też zarzuty dotyczące naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 117 k.c., art. 233 § 1 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c. oraz art. 379 pkt 5 k.p.c.

Z tych względów na podstawie art. 385 k.p.c. apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu. O kosztach postępowania za drugą instancję orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. , art. 99 k.p.c. , § 6 pkt. 3 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013, poz. 490 j.t.).